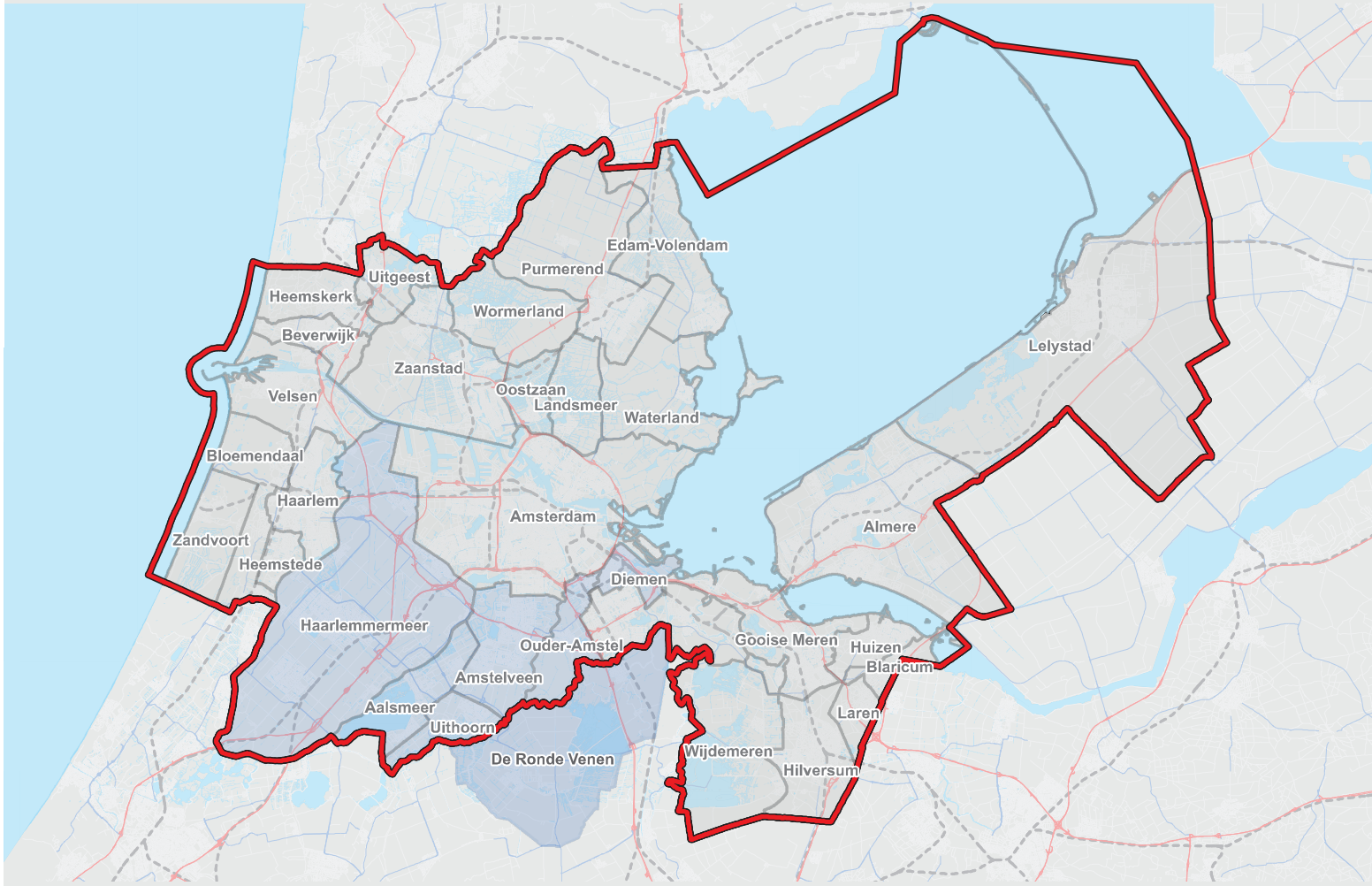

Positioneringsdocument

Na afstemming in Regiegroep AM 21 juni 2023

AMSTELLAND-MEERLANDEN

Aalsmeer • Amstelveen • De Ronde Venen • Diemen Haarlemmermeer • Ouder-Amstel • Uithoorn

Context

De regio Amstelland-Meerlanden (hierna; AM) kenmerkt zich van oudsher door veel bedrijvigheid, een gunstig woon- en leefklimaat en een goede bereikbaarheid. Nieuwe ruimteclaims, zoals voor opwek van energie en klimaatadaptatie, vragen in combinatie met groei van inwoners, bedrijvigheid, woningen en infrastructuur en daarmee druk op natuur en landschap, op verschillende niveaus (rijk, provincie, gemeente) om nieuwe afwegingen en keuzes.
De aanwezigheid van een internationale luchthaven biedt de regio economisch veel voordelen, maar maakt door de grote claim die het legt op de ruimte en de leefbaarheid, de opgaven in dit gebied extra uitdagend.
De regio ligt, als enige in Nederland, in maar liefst vier door het Rijk aangewezen NOVEX gebieden: NOVEX MRA, NOVEX Groene Hart, NOVEX Schiphol en NOVEX Noordzeekanaalgebied. Deze Rijksaandacht biedt kansen voor de regio om tot integrale keuzes een investeringen voor een duurzame toekomst te komen.

Wat

- In de bestuurlijke Regiegroep AM van 9 november 2022 is de wens uitgesproken om een AM position paper op te stellen. Dit in navolging van het initiatief van de wethouders Economie die een ‘Bouwsteen Positionering economisch vestigingsklimaat’ hebben opgesteld. In dit position paper is deze economische bouwsteen verrijkt met de thema’s Ruimte en Mobiliteit met daarin ook aandacht voor wonen, landschap en duurzaamheid.
- Dit position paper is opgesteld op basis van bestaande documenten en afspraken, en gericht op het bundelen van de kracht van de regio en met een focus op de belangrijkste regionale thema’s. Hiermee is het tevens onze bestuurlijke inzet voor de komende jaren op de regionale thema’s Ruimte, Economie en Mobiliteit.
- Tot slot dient dit document als de deelregionale input voor het opstellen van de nieuwe MRA agenda 2024-2028. De thema’s uit dit document zijn daarmee de onderwerpen waarop we binnen MRA verband de samenwerking zoeken.

Doel

Dit document dient als input voor:

- Rijks-Regio afspraken in het kader van de NOVEX gebieden en verdere uitwerking van de Woondeal
- De ‘ruimtelijke puzzel’ van provincie als regisseur om de nationale opgaven te verbinden met de decentrale opgaven
- de MRA Agenda 2024-2028

Karakteristiek

De regio Amstelland-Meerlanden neemt een stevige economische positie in binnen de Metropoolregio Amsterdam. De mainports **Schiphol** en **Greenport Aalsmeer** zijn belangrijke motoren van de regio èn van onze nationale economie; bronnen van internationale werkgelegenheid en brandpunten van internationaal transport. Ook de nabijheid van een van de grootste internetknooppunten ter wereld (AMS-IX), een digitale mainport, maakt de regio tot een aantrekkelijke vestigingslocatie voor (internationale) bedrijven.

Vervoer en opslag, groothandel, detailhandel en overige zakelijke diensten zijn de grootste economische sectoren. Vanwege deze **sterke concentratie van economische activiteit** heeft de regio een grote aantrekkingskracht op arbeid vanuit de aangrenzende gebieden van de MRA en zelfs vanuit heel Nederland. Het aantal werkzame personen is dan ook groter dan de werkzame beroepsbevolking. Deze aantrekkende werking heeft ook zijn weerslag op de woningbehoefte. De **plancapaciteit voor woningen** is (met ruim 70.000 woningen tot 2050 en ruim 40.000 t/m 2030) na Amsterdam en Almere/Lelystad de grootste in de MRA. De aanwezigheid van Schiphol legt daarbij een forse claim op de ruimte. Door geluids- en stikstofnormen is het bouwen van nieuwe woningen in dit gebied een uitdaging.

De regio biedt diverse hoog gewaardeerde woonmilieus: van stedelijke appartementen tot historische kernen en landelijk wonen, aangevuld met hoogwaardige culturele voorzieningen in een **rijk geschakeerd landschap**. Van buitenplaatsen langs de Amstel, recreatie bij de Westeinderplassen, Ouderkerkerplas, in de Diemerscheg en in het Amsterdamse Bos, natuurschoon in de Ronde Hoep, de weidsheid van de Bovenkerkerpolder tot nieuwe landschappen als Park 21. Ook de gemeente De Ronde Venen maakt onderdeel uit van de regio omdat onder andere op het gebied van het rijk geschakeerde landschap een nadrukkelijke relatie en verbondenheid ligt met bijvoorbeeld de recreatieve voorziening van de Vinkeveense Plassen.

Toekomstbestendig en evenwichtig als leidende principes

Met een toekomstbestendige regionale samenwerking dragen we bij aan een circulaire economie, de energietransitie, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Het gaat daarbij om de omslag van duurzame dingen doen naar dingen duurzaam doen. Dit vraagt om inzetten op innovatie en de juiste randvoorwaarden om de genoemde transities te versnellen – zowel in de ruimtelijke ordening als op het gebied van mobiliteit en economie – en dat we werken aan een arbeidsmarkt die in staat is de transitieopgaven te verwezenlijken.

Ruimte

Context

Dankzij de hoge leefkwaliteit en de gunstige economische positie oefent de regio een enorme aantrekkingskracht uit, in binnen- en buitenland. Tot 2050 wordt in de Metropoolregio Amsterdam een groei van bijna 700.000 inwoners en 270.000 banen verwacht. De komende tien jaar zal die groei het sterkst zijn, ook in de regio AM. De uitdaging is om deze verwachte groei (van inwoners en bedrijvigheid) in combinatie met de transitie naar de opwek van hernieuwbare energie en de klimaatopgaven, op zo'n manier te accommoderen dat we de leefkwaliteit èn de economische kracht van de regio bestendigen.

Inzet

- Integrale aanpak Zuidflank: waaronder leefkwaliteit rondom Schiphol en verrommeld glastuinbouwgebied (via 'NOVEX Schiphol' en aanpak 'Westeinderscheg')
- Meer mogelijkheden voor ruimtelijke mogelijkheden zoals woningbouw in Luchthavenindelingbesluit-gebieden (LIB), onder andere ter versterking van de leefkwaliteit en vitaliteit in de kleine kernen.
  - Stimuleren van geluidadaptief bouwen
  - De hinder van Schiphol verminderen
  - Een oplossing vinden voor de ruim 800 hectare verrommeld glastuinbouwgebied
- Versnelling van grootschalige woningbouw op locaties: westflank Haarlemmeer, Hoofddorp-centrum, Nieuw Legmeer en De Nieuwe Kern en de ontwikkeling Kronenburg/ Uilenstede, naast transformatie en kleinere ontwikkelingen.
- Het open en groene karakter van de Houtrakpolder behouden door in te zetten op beheersing van de waterproblematiek onder andere door de Houtrakpolder aan te (laten) wijzen als de locatie voor waterpiekberging. Daarbij ook te kijken naar een mogelijke combinatie van goed ingepaste voorzieningen die nodig zijn voor de energietransitie/het op peil brengen van het energienetwerk.
- Versterking van wonen, werken en recreëren in de Stadsharten Hoofddorp en Amstelveen (onderdeel van het programma 'Bereikbare Steden').
- Naast de meerkernige ontwikkeling, ook een perspectief ontwikkelen voor de kleinere kernen.
- Inzetten op multimodale bereikbaarheid, met onder andere: OV-verbinding Amsterdam-Haarlemmermeer (voorheen: Noord-Zuidlijn), MRA fietsnetwerk en het versterken en behouden van OV-knooppunten. Deze inzet is gericht op de bereikbaarheid en verbindingen binnen de MRA-regio, maar óók op de verbindingen aan de zuidgrens: het belang van goede bereikbaarheid en verbindingen gaat juist ook over de grens van de MRA regio heen.

- Versterking en verbeteren van de toegankelijkheid, van uitloop- en groengebieden voor recreatie. Dit vraagt naast ruimte ook om voldoende middelen voor inrichting en beheer.
- Aandacht voor achteruitgang van de natuur, zowel in gebieden als in verbindingen tussen gebieden, waaronder de NatuurNetwerkNederland-verbindingen (provinciaal beleid).
- Behoud en versterking van de Amstelscheg en het ontwikkelen van de Westeinderscheg, ten behoeve van de toenemende recreatiebehoefte en versterking van de natuurwaarden. Inclusief ecologische verbindingszones Groene Hart (via PARK21) en de Westeinderplassen. En Diemerscheg gericht op natuur, recreatie, klimaatadaptatie en hernieuwbare energieopwekking. Benutten aantrekkelijkheid van Recreatiegebied Vinkeveense Plassen voor de regio.
- Zorg voor een robuuster watersysteem in relatie tot ruimtelijk economische, recreatieve en landschapsontwikkelingen (bv doorspoelproblematiek, verzilting).
- Werkstad OverAmstel: bedrijventerrein transformeren tot een dynamisch woon-werkgebied
- Realisatie van 30.550 woningen t/m 2030; met daarbij het streven om toe te groeien naar 30% sociale huur in de bestaande voorraad en 2/3 betaalbaar in de woningbouwprogrammering (onder voorbehoud van randvoorwaarden)
- Inzet op extra middelen vanuit het Rijk om voldoende betaalbare woningen te bouwen en voor het wegnemen van verschillende knelpunten (stikstof, infra, voorzieningen, geluidsoverlast).
- Integraal aanpakken van huisvesting en ondersteuning/zorg voor mensen die extra aandacht behoeven: opstellen woonzorgvisie. (Programma huisvesting aandachtsgroepen MRA)
- Alle ontwikkelingen vinden plaats in het licht van CO2 reductie. Dat betekent rekening houden met voldoende ruimte voor:

  – Energietransitie: opwek en opslag hernieuwbare energie (zie Regionale Energie Strategie) warmtetransport, elektra knooppunten etc.
  – Ruimte voor lokale circulaire bedrijvigheid, recycle- en maakcapaciteit. We willen meer in de regio kunnen produceren.
  – Klimaatadaptieve inrichting, naast water betekent dat ook aandacht voor droogte en hittestress bestrijding.
  – Natuurinclusief ontwikkelen

Economie

Context

Door de uitstekende ligging en goede verbondenheid is de regio een krachtige economische motor binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Met een aandeel van 19,3 procent in het bruto regionaal product en 19,3 procent in de totale werkgelegenheid van de MRA is de AM regio na de gemeente Amsterdam de sterkste motor in de MRA. De regio ligt gunstig ten opzichte van de Metropoolregio Rotterdam-Den Haag en de regio's Utrecht en Leiden. Ook Europese economische kerngebieden als Londen, Antwerpen, het Ruhrgebied en het overige Duitse achterland, zijn uitstekend te bereiken. Daarnaast zijn ook de digitale verbindingen zeer goed, met onder andere de nabijheid van de drie hyperconnectiviteitshubs Amsterdam Zuidoost, Schiphol-Rijk en Amsterdam Science Park.
De vraag naar bedrijventerreinen is op dit moment groter dan het aanbod en staat onder ruimtelijke druk van woningbouw, gecombineerd met toenemende vraag naar ruimte voor circulaire bedrijvigheid, energietransitie en klimaatadaptieve wijze van inrichten.

Twee economische ecosystemen kenmerken de huidige economische structuur van de Amstelland-Meerlanden regio:

- Transport, logistiek en handel (inclusief sierteelt/Greenport)
- Zakelijke, financiële en ICT-dienstverlening

De AM regio zet, binnen deze twee ecosystemen, in op drie vestigingsfactoren:

VESTIGINGSFACTOR 1: FYSIEKE BEDRIJFSOMGEVING

- Voldoende en een kwalitatief passend aanbod van toekomstbestendige en duurzame werklocaties: gemengde kantoorgebieden, informele werkmilieus en monofunctionele bedrijventerreinen met voldoende beschikbare (lokaal opgewekte hernieuwbare) energie.
- Aansluiting bij de actuele marktvraag – en aandacht voor de connectie tussen wonen en werken.

VESTIGINGSFACTOR 2: WERKGELEGENHEID EN ARBEIDSMARKT

- Aandacht voor kwalitatieve en toekomstbestendige arbeidsmarkt
- Verbindingen leggen tussen (internationale) werknemers en opleidingsinstituten
- Aandacht voor huisvesting internationale medewerkers

VESTIGINGSFACTOR 3: FYSIEKE EN DIGITALE BEREIKBAARHEID

- Verbeteren van de fysieke bereikbaarheid van werklocaties met OV, auto en fiets met daarbij ook aandacht voor alle verbindingen van en naar de MRA regio voor aangrenzende regio's: toekomstbestendig & duurzaam mobiliteitssysteem
  - OV-verbinding Amsterdam-Haarlemmermeer (voorheen: Noord-Zuidlijn), & behoud van NS stations Diemen-Zuid en Duivendrecht
  - Aanleg Amsteltram met haltes bij bedrijventerreinen Amstelveen Zuid (BTAZ) en Uithoorn
- Digitaal goed ontsloten regio; duurzame connectiviteit.
- Sturing op de vestiging van datacenters; selectief op een aantal plekken

Circulaire economie en duurzame bedrijventerreinen zijn daarbij onderdeel van het vestigingsklimaat. De ambities worden bepaald bij de uitwerking van deze vraagstukken.

Naast bovengenoemde twee economische ecosystemen kunnen gemeenten zich richten op specifieke focussectoren. Zo focust Haarlemmermeer zich, naast onder andere ICT & Tech, op Life, Science & Health.

Mobiliteit

Context

De regio kenmerkt zich door een grote mate van diversiteit; van stedelijke omgevingen zoals Amstelveen en Diemen tot meer landelijke gebieden in Uithoorn, Ouder-Amstel en grote delen van Haarlemmermeer. Dit betekent dat de opgaven op het gebied van mobiliteit ook divers zijn. De vele werklocaties en daarmee beschikbaarheid van werk in combinatie met de relatief goede bereikbaarheid van de regio brengt een sterke inkomende pendel van woon-werk verkeer met zich mee. Groei van inwoners, bedrijvigheid en woningen zal de komende jaren ook tot een toenemende druk op het mobiliteitssyteem leiden. De multimodale ontwikkeling van gebieden maakt de woon-werk afstanden voor inwoners relatief kort en biedt mogelijkheden voor meer gebruik van de fiets.

Inzet

VERBETEREN EN VERDUURZAMEN VAN DE BEREIKBAARHEID

- STOMP* (passende inzet van lopen, fietsen, OV en (uitstootvrije) auto) toepassen op de bereikbaarheid van regio, op een manier die aansluit op de diversiteit van het gebied en de leefbaarheid in het gebied vergroot.
  - Stimuleren van duurzame energiebronnen voor mobiliteit (o.a. waterstofnetwerk voor zware mobiliteit).
  - Behoud en versterking van OV bereikbaarheid. De fijnmazige en inclusieve bereikbaarheid van met name landelijke gebieden blijft een punt van aandacht. Invoering van het concept publieke mobiliteit* biedt mogelijk kansen om dit te verbeteren.
  - Aandacht voor de extra druk op het landelijk gebied door inktvlekwerking vanuit de verdichte gebieden.
  - Aandacht voor N-wegen. Voor veel (toekomstige) ruimtelijke projecten zijn provinciale N-wegen belangrijke (regionale) ontsluitingen. Inzichtelijk moet worden wat de effecten van deze ontwikkelingen zijn op de N-wegen.

INTEGRALE EN MULTIMODALE AANPAK

- De woningbouwopgave vraagt om integratie van wonen, werken en mobiliteit in gebiedsontwikkelingen zoals Spoorzone Hoofddorp, Lisserbroek, Nieuw-Vennep West, Cruquius-Zwaanshoek, Amstelveen Legmeer, Oosteindedriehoek en woonwijk de Scheg en Ouder-Amstel De Nieuwe Kern en Diemen Holland Park. Zo ontstaan (hoog)stedelijke gemengde woonwerkmilieus die direct bereikbaar zijn met trein en/of HOV (o.a. OV Amsterdam-Haarlemmermeer).
- Fiets als uitgangspunt: verbeteren stedelijke en regionale fietsnetwerken, binnen de MRA regio en de verbindingen met aangrenzende regio's.
- Inzet op deelmobiliteit, flexvervoer, hubs en ketenmobiliteit (inclusief MaaS*)

VERBETEREN VAN DE VERKEERSVEILIGHEID

- Vergroten van de inzet op verkeersveiligheid, om zo het aantal verkeersslachtoffers terug te brengen. Zwaar vrachtverkeer en landbouwverkeer dat samengaat met andere vervoersmiddelen vraagt in dit gebied extra aandacht, zowel in kernen als op wegen in het landelijke gebied.

> STOMP staat voor Stappen, Trappen, OV, MaaS en Privé-auto. Bij het STOMP-principe geven we de S de meeste prioriteit, gevolgd door de T, de O, de M en dan de P.

> Publieke Mobiliteit: een overgang van openbaar vervoer naar publieke mobiliteit waarbij OV nadrukkelijk wordt verbonden aan deelmobiliteit, flexvervoer etc.

> MaaS richt zich op het gecombineerd aanbieden van multimodale (vraaggestuurde) mobiliteitsdiensten aan reizigers via een digitaal platform, bijvoorbeeld een mobiele app. Dit gebeurt dmv op maat gemaakte reismogelijkheden, realtime informatie en de mogelijkheid tot betaling en afhandeling van transacties.

Bronnen

- Economisch Vestigingsklimaat AM Regio: Bouwsteen positionering en Handelingsperspectief (2022)
- Mobiliteitskader 2.0 Vervoerregio Amsterdam
- Verstedelijkingsconcept MRA 2022 en AM Redeneerlijn 2021
- Multimodaal toekomstbeeld MRA 2040
- Bereikbaarheidsagenda Zuidlob 2040 (gemeenten Amstelveen, Aalsmeer, Uithoorn en Ouder-Amstel, VRA en Provincie Noord-Holland) (2022)
- Netwerkstudie 2040 en Adaptieve Agenda (gemeente Haarlemmermeer)
- Rijks-regio Woondeal MRA 2023